

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Dopis v Lahvi

Dopis v lahvi

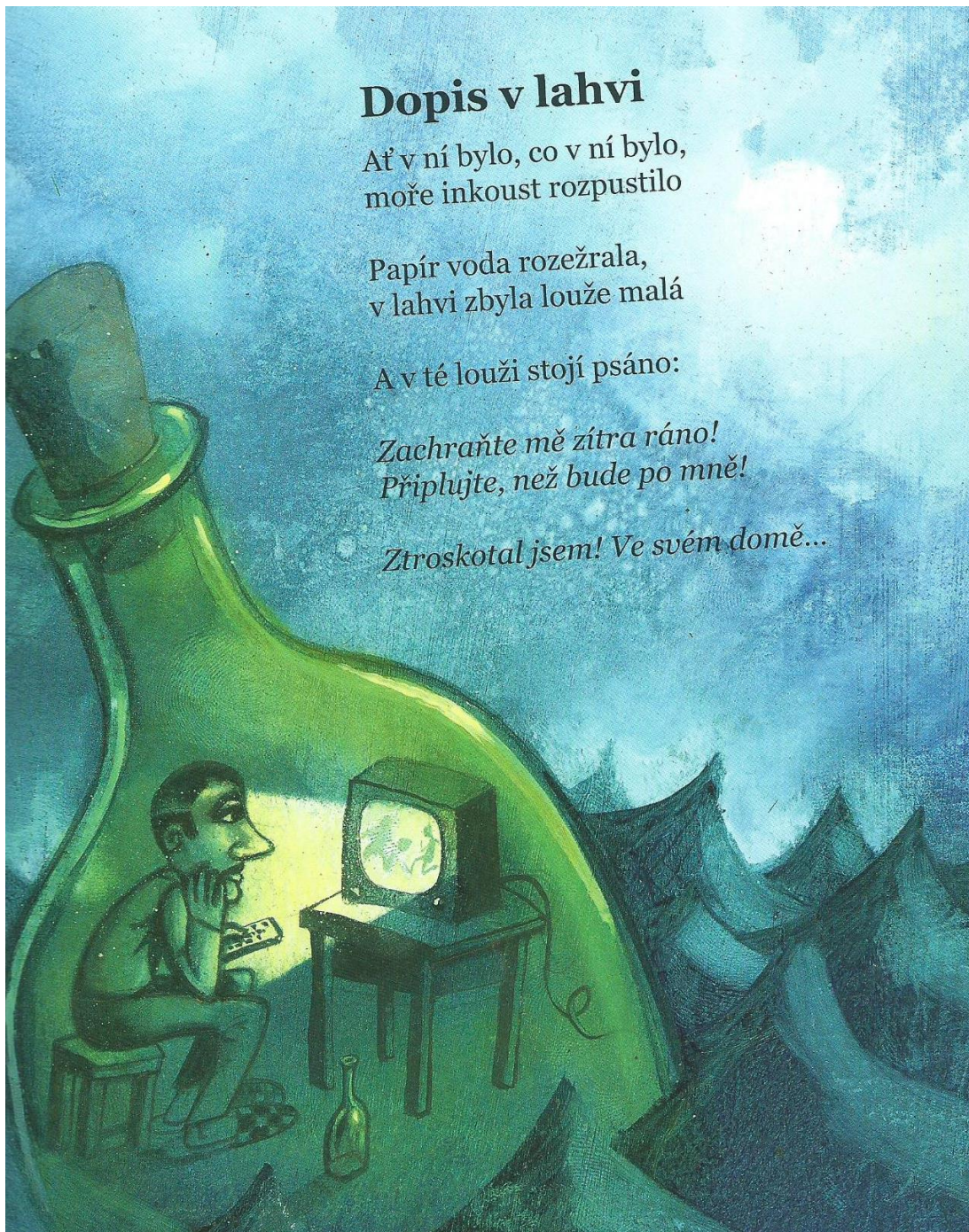
Ať v ní bylo, co v ní bylo,
moře inkoust rozpustilo

Papír voda rozežrala,
v lahvi zbyla louže malá

A v té louži stojí psáno:

*Zachraňte mě zítra ráno!
Připněte, než bude po mně!*

Ztroskotal jsem! Ve svém domě...

Číslo 7, červen 2014 - Pravidelná metodická podpora projektu

Brána ke vzdělávání - školní čtenářské kluby

Brána ke vzdělávání: školní čtenářské kluby
posilující rovné příležitosti dětí a žáků fondem se SVP, CZ.1.07/1.2.00/27.0003
Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním a státním rozpočtem České republiky.
Přidaná hodnota společenství – „Investice do rozvoje vzdělávání“

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Milé kolegyně a kolegové,

právě si čtete jeden z posledních dopisů v lahvi našeho projektu. Máme za sebou víc jak dva roky, za něž každému z Vás patří velký dík. Není to fráze. Mohla bych každému z Vás napsat, čím konkrétně jste ke zdaru čtenářských klubů přispěli, a moc ráda bych to udělala.

Ve stejné době, jako Vám posíláme Dopis v lahvi, odeslali jsme Vaším zaměstnavatelům výsledky našeho nedávného šetření (výzkumnou zprávu) spolu s konkrétním poděkováním za Vaši práci. Jsme přesvědčeni, že by i Vaši nadřízení ve škole, v knihovně či na městském úřadě měli vědět o tom, co se díky Vaší práci a konceptu čtenářských klubů s dětmi událo. Dokládáme to krom jiného právě i výsledky podzimního šetření. Jeho hlavní zjištění si můžete přečíst níže, současně jsme Vám v kopii poslali i celou výzkumnou zprávu.

Najdete v ní informace, které jednoznačně potvrzují náš vstupní předpoklad, že cílené kultivování dětského čtenářství přinese své ovoce. Stejně tak si dovoluujeme usuzovat, že tři pilíře klubové práce (dílna čtení, vzájemné doporučování knih mezi dětmi a půjčování si knih přímo v klubu) jsou nosné a lze na ně navázat. Mnohokrát jsem byla svědkem toho, jak si při dílně čtení četly i takové děti, které původně doufaly, že „hlavně nebudou muset v klubu číst“. Stejně tak mě pokaždé dojme, když vidím, jak dětem doporučujete knihy k domácí četbě, jak samy hovoříte ve vstupním kroužku o tom, co jste četly minulý týden.....

Dovolte, abych v stručnosti shrnula náš druhý školní rok, který byl zaměřen na vtáhnutí rodičů do klubové práce. V každém z klubů jsme probrali, jak realizovat výzvu *Veźmi vaše do klubu*. Výsledky jsou různé, nečekali jsme zázraky, a za pokus to jistě stálo. Budeme rádi, když i v příštím pololetí budete pokračovat v aktivitách s rodiči, a to nejrůznější formou - od přednášky pro rodiče přes den otevřeného klubu, až třeba po pravidelnou účast rodičů, jak ji vidíme v Rokycanech.

V příštím školním roce chceme podpořit naše vzájemné učení a „jít se podívat k sousedům“ - budou-li s tím souhlasit ☺, tj. vzájemně se navštívit a podívat se, jak kluby fungují jinde.

Také bychom Vás chtěli požádat, abyste si nadále vedli evidenci knih, které děti přečetly. Naše poznámky nám včas mohou ukázat na možný problém u dítěte. Po prvním okouzlení klubem zřejmě i u dětí dochází k zevšednění, a to je právě prostor pro nás, skoro bych to nazvala bitevním polem. Je možné, že tyto děti můžeme chytit jinak, a nebo také ne, ale měli bychom se o to pokusit. Snad Vám budou nápomocny i naše nové webové stránky, které jsou v současné době spuštěny na www.ctenarskekluby.cz. Blíže se o nich rozepíšeme o pár řádků níže. Dále Vám představíme jednu nečekaně podařenou lekci, kterou jsme realizovali na Světě knihy, a představíme tři nové, zatím neklubové knihy.

Krásné prázdniny a nabrání nových sil.

Irena Poláková

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Hlavní zjištění výzkumu čtenářských postojů a návyků – podzim 2013

1. **Téměř polovina klubových dětí má doma velmi malé množství knih (do 25 titulů).**
2. **Téměř všechny klubové děti uvedly, že čtou.**
3. **Dotazované děti, které se v klubu setkávají s aktivitami rozvoje dětského čtenářství, čtou častěji, než jejich vrstevníci, kteří tuto možnost nemají.**
4. **Děti, které klub navštěvují, uvádějí více přečtených knih a čtou častěji, než ostatní dotazované děti.**
5. **Děti, které klub navštěvují, často uvádějí, že je číst baví.**
6. **Děti, které navštěvují klub, častěji zažívají pocit, že ve škole věděly něco navíc, protože si o tom někde četly.**
7. **Děti, které jsou v klubech vyzývány, aby hovořily o tom, co čtou, častěji než jejich vrstevníci hovoří o knihách se svými spolužáky, rodiči i učiteli.**
8. **Čtenářské kluby jsou pro většinu svých členů jediným místem, kde získávají knihy ke čtení.**
9. **Pouze 3 z dětí, které navštěvují klub, uvádějí, že nečtou.**
10. **Dotazované děti nevnímají školu jako místo, kde by jim byly nabízeny knihy k samostatnému čtení a kde by mohly sdílet své čtenářské zážitky.**
11. **Škola má obrovský potenciál v rozvoji čtenářské gramotnosti – děti, které se ve vrstevnickém prostředí setkaly s aktivitami rozvoje čtenářské gramotnosti, uvádějí lepší vztah k četbě, než jejich vrstevníci, kteří ve škole tuto možnost neměly.**
12. **Škola svých možností rozvíjet čtenářskou gramotnost příliš nevyužívá.**
13. **Čtenářskou kulturu na školách lze účinně prohloubit – děti, které jsou cíleně vedeny k vlastní četbě, ke sdílení zážitku i k pravidelnému čtenářství, jsou si této skutečnosti plně vědomy.**

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

www.ctenarskekluby.cz

Doména zůstala stejná, ale obsah je mírně proměněný a obnovený.

Novinky jsou v zásadě dvojího typu: rozšířili jsme anotace knih tak, aby sloužily i dětem, přidali jsme nová videa a nabídli své zkušenosti i rodičům a těm, kteří o založení čtenářských klubů uvažují. Toto vše najdete v sekcích „Co nabízíme“ a „Máš co číst?“

Sekce „Co nabízíme“: Na prvním místě je nabídka „Pro manažery klubu“ – to jste Vy. Najdete tam **lekce**, které již znáte, a také několik novinek. Díky novému redakčnímu systému je teď můžeme zveřejňovat rychleji, několik dní po té, co nám je pošlete. Stejně tak zveřejňujeme **nové metody a postupy**, konkrétně videonahrávky z klubů. Na nově přidané věci upozorníme na facebooku.

V části „**Anotace**“ najdete již známé anotace klubových knih i knižních novinek. Anotace jsou určeny pro Vás, manažery klubu, je v nich zachycen stručný obsah a nástin možných aktivit. Pomocí by měl být nový způsob vyhledávání – můžete si zadat čtenářskou úroveň dětí a nechat si vyhledat možné tituly. Můžete se to hodit vždy, kdy už nevíte, jakou knihu dítěti doporučit k samostatnému čtení. Současně se Vám bude v anotacích lépe vyhledávat, protože často máte v klubu děti podobné čtenářské úrovni.

Sekce „Co nabízíme“ pamatuje také na ty, kteří by si klub rádi založili. Poslední dobou se na nás velice často obracejí knihovníci a učitelé s žádostí, zda se ještě mohou připojit. Protože to do projektu již není možné, snažili jsme se zpřístupnit alespoň základní zkušenosti - lekce, anotace, tři pilíře... a také jsme od října otevřeli kurz „**Jak založit školní čtenářský klub**“ (na webu je nabídka). Zájem je velký a kapacita naplněná, nicméně v příštím roce určitě otevřeme další sérii školení. Pokud víte o někom, koho by to mohlo zajímat, odkazujte ho prosím na naše webové stránky.

Několik rad, jak s dětmi číst, najdou rodiče v části **Co nabízíme/pro rodiče**. Zde jim také jednoduchou formou představujeme knihy, které by mohli se svými dětmi číst. Knihy přidáváme bez nějakého hlubšího systému, podle toho, co nás aktuálně zaujalo. Pokud i Vy budete číst nějakou knihu, která by „rodiče – jako předčítače“ mohla zaujmout, pošlete nám její rodičovskou verzi anotace, moc rádi budeme nabídku rozšiřovat.

Sekce „Máš co číst?“: Pokud si děti chtějí hledat knihy samy, mohou se podívat do sekce „Máš co číst?“ – zde si zadají, jaký typ četby mají rádi a jak dobře čtou, a mohou se probírat knižní nabídkou (tato sekce ale teprve vzniká, tak ji prosím doporučujte dětem až od nového školního roku). Tento způsob vyhledávání knih mohou využít i rodiče, i pro ně jsou zde doporučení, stále v sekci „Máš co číst?“.

Poslední novinkou, na kterou bychom Vás rádi upozornili, je sekce **Co se děje v klubech**. Rozkliknete-li si svůj klub, zobrazí se Vám fotogalerie přímo z té které akce. To, spolu s výše zmíněnými videonahrávkami, může být atraktivní i pro děti a jejich rodiče.

Byli bychom velmi rádi, kdyby se web stal místem, kam se vracíte. Uvítáme jakékoliv Vaše připomínky, návrhy, náměty...

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Čtenářská lekce Prahou kráčí lev

Hod' si kostkou

„Budeme si povídat o knize Prahou kráčí lev, kterou napsala Alena Ježková a ilustrovala Michaela Kukovičová. Přečteme si první kapitolu. Nejprve si ale hodíme žlutou kostkou....“

Zřejmě bych se k tomu nikdy neodvážila před tolika cizími dětmi a jejich rodiči (o tuto dětskou dílnu byl na Světě knihy velký zájem) nebýt toho, že jsem házení kostkou zažila „naostro“ v chlumeckém klubu s knihou Kouzelná baterka. Ať padlo, co padlo, fungovalo to....

Dílina s Míšou Kukovičovou měla být původně výtvarná, na poslední chvíli jsme do ní vložily čtenářskou část a vznikla z toho povedená a jednoduchá čtenářská lekce, v níž děti téměř „utajeně“ procvičovaly strategie k porozumění textu a umocňovaly čtenářský zážitek.

Před četbou jsem dětem ukázala knihu a několik z nich vyzvala, aby si hodily žlutou kostkou. Jednalo se převážně o nečtenáře, otázky jsem tedy na místě upravovala přibližně v tomto duchu. Na místě jsem improvizovala, zaskočena náročností otázek pro nečtenáře, předem jsem seznam neměla, třeba ho ale budete moci ve svých čtenářských klubech použít:

Co mohlo padnout na žluté straně kostky?

Podívej se na titulní stránku a řekni, o čem si myslíš, že příběh bude.

O čem bys chtěl, aby příběh byl?

Může tento příběh nějak souviset s tvým životem?

Napadají tě otázky, které s příběhem mohou souviset?

Kterým slovům z názvu nerozumíš?

Podívej se na obrázky v knize a zkus vymyslet, o čem příběh bude.

Chvíli jsme předčítala a pak jsme si hodili znovu. Místo v textu, kde si hodíme, jsem měla z domova připraveno tak, aby se děj už alespoň kousek posunul. V našem případě jsme se v první kapitole knihy dostali k okamžiku, kde se hlavnímu hrdinovi ztratí jeho plyšový lvíček, přečetla jsem tedy dětem asi stranu a půl textu.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Následovalo házení zelenými kostkami, otázky vyzněly přibližně v tomto duchu:

Otázky během četby/zelená strana kostky

V čem jsi podobný hlavnímu hrdinovi?

Jaké otázky tě v souvislosti s textem napadají?

Kde se příběh odehrává?

Které postavy v příběhu vystupují?

Jak myslíš, že by se situace mohla vyřešit?

Stalo se ti někdy něco podobného tomu, co je v příběhu napsáno?

A jak to vypadalo: Šimonovi na kostce padla otázka: „V čem jsi podobný hlavnímu hrdinovi?“ Odpověděl, že i on byl na Staroměstském náměstí a má doma plyšového lva. Zuzce se zastavila kostka na otázce „Kde se příběh odehrává?“ a když si hodil kostkou Eliáš, chtěl vědět, proč rodiče nechávali Davida tak často samotného. Padlo mu totiž „Jaké otázky tě v souvislosti s textem napadají?“ Když jsme dočetli kapitolu do konce, hodili jsme si kostkou naposledy. Barvu měla červenou a otázky se týkaly zhodnocení četby.

Otázky po četbě

Jaké ponaučení si můžeš z příběhu odnést?

Převyprávěj příběh.

Navrhni jiný konec příběhu.

Jak by se příběh mohl jmenovat?

V jakém okamžiku se hlavní postava mohla zachovat jinak?

Co se ti v příběhu nejvíce líbilo?

Děti se postupně osmělovaly a knížka je začala opravdu zajímat. Mohli bychom pomocí zelené kostky přečíst ještě jednu kapitolu, lépe by se na ni navazovalo výtvarnou činností. Ilustrátorka Míša Kukovičová dětem rozdala různé staré časopisy a vyzvala je k tvorbě domovních znamení (hlavní hrdina David procházel v knize historickou Prahou a hledal lva).

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

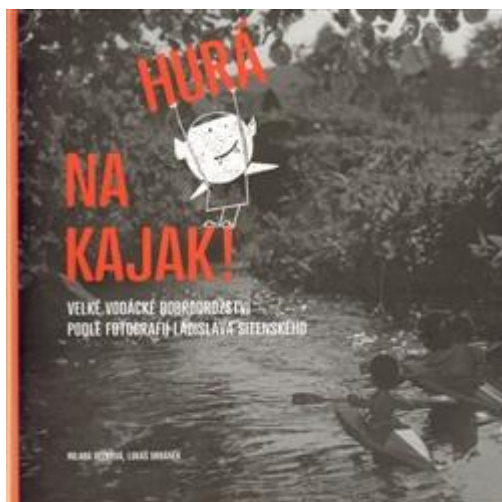
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Navzdory nízkému věku vytvořily děti několik nápaditých koláží domovních znamení: dům U Žraloka, dům U Hrajícího rádia...

Příprava na lekci byla snadná: přečetla jsem si text předem, určila místo, kdy poprvé hodíme otázku během četby, pár otázek si v souvislosti s textem vyzkoušela... a úspěch byl zaručen. Koláž byla třešničkou na dortu, kterou si každé dítě hrdě odnášelo domů.

Krátký lodní výlet - Hurá na kajak!

S mnohými z Vás často mluvíme o tom, co dělat s dětmi, které mají špatnou techniku čtení, a přitom již zájmy pubertáků. V praxi to vypadá tak, že nejsou schopny přečíst delší text, ale zároveň by chtěly číst o něčem, co je zajímavá ve věku 9-10 let. Takových knih na trhu moc není. Před nedávnem jsme objevily Hurá na kajak. Knihu fotografií Ladislava Sitenského, které Lukáš Urbánek doplnil vtipnými obrázky a Milada Rezková zábavným a napínavým textem. Radka Vojáčková z libereckého klubu vytvořila na knihu lekci, jejímž cílem bylo nalákat k další četbě... a povedlo se: na knihu dokonce vznikl pořadník. O Radčiných zkušenostech si můžete přečíst na facebookovém profilu projektu.

Knižní (neklubové) novinky

Pro předčtenáře a začínající čtenáře a vedoucí klubu:

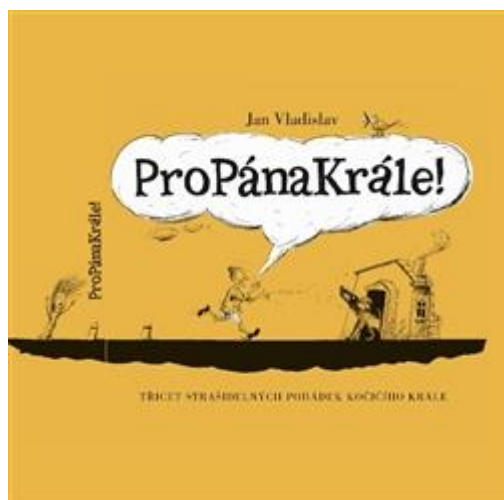
Jak zvířata spí

Víte, jak zvířata spí? Každé jinak. Například kočka ze všech savců skoro nejvíce. A plšík lískový má několik hnízd, v nichž si během dne jen tak spočine. Nedávno vydaná kniha, která vznikla jako absolventská práce výtvarnice Marie Štumpfové, doplněna textem Jiřího Dvořáka, nabízí zajímavé možnosti pro klubovou práci i pro samostatnou četbu začínajících čtenářů. Na plně ilustrované dvoustraně najdeme krátký zajímavý text, který můžeme dětem předčítat, nebo je naopak nechat pracovat samostatně a učit je vyhledávat informace či odlišit fakta od názorů autora. Kniha je výjimečná i tím, že obsah zaujme i dospělé předčítače.

Propánakrále

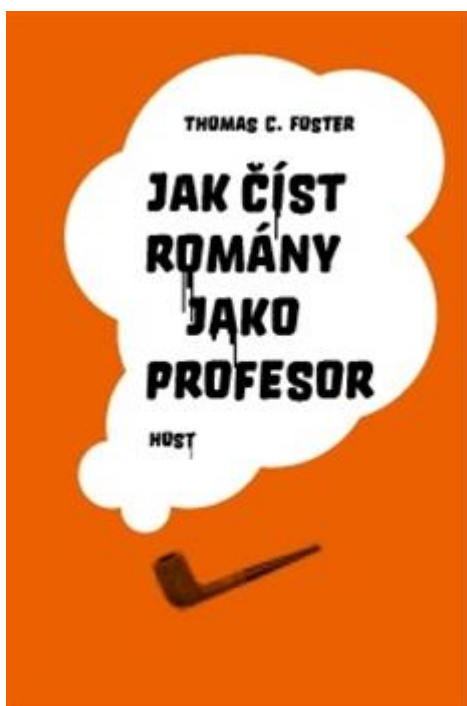
Jan Vladislav

Třicet strašidelných příběhů kočičího krále. Příběhy jsou napínavé, strašidelné a tak krátké, že je snadno přečteme při jednom klubovém setkání. Případně na ně vytvoříme i čtenářskou lekci, nebo použijeme pár otázek z kostek... a můžeme se začít bát (a taky smát).

Jak číst romány jako profesor

Thomas C. Foster

Literární teorie zní skoro jako nadávka. Jak je možné, že autor, který předkládá literární teorii méně poučeným čtenářům, se stal autorem bestselleru? Knihu totiž napsal velmi jednoduše a zábavně. To, co by mohla být suchá teorie, je vtipné čtení, při kterém nás může napadnout spousta otázek, jež chceme probrat s dětmi v klubech, případně při výuce českého jazyka.

